

ТАЪЛИМ ЖАРАЁНИДА ТАСВИРИЙ САНЪАТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВА КОМПЬЮТЕР ГРАФИКАСИДАН КЕНГ Фойдаланиш Ечимлари

Мадаминов Нодиржон Мамиржонович
Фарғона давлат университети ўқитувчиси
dilnod@gmail.com

АННОТАЦИЯ

Мақолада олий таълим муассасалари тасвирий санъат йўналишини ривожлантиришида компьютер графикасидан фойдаланиш ва қўллаш ҳақида сўз боради.

Калит сўзлар: тасвирий санъат, мультимедиа, сектор, ахборот, ахборот-коммуникация.

АННОТАЦИЯ

В статье говорится об использовании и применении компьютерной графики в развитии изобразительного искусства в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: изобразительное искусство, мультимедиа, отрасль, информация, информационно-коммуникационная.

ABSTRACT

The article deals with the use and application of computer graphics in the development of fine arts in higher educational institutions.

Key words: fine arts, multimedia, industry, information, information and communication.

КИРИШ

Сўнгги йилларда мамлакатда таълим-тарбия тизимининг сифати ва самарадорлигини ошириш, боғча тарбияланувчилари, ўқувчи ва талаба ёшларда замонавий билим ва кўникмаларни шакллантириш, таълим тизимлари ҳамда илм-фан соҳаси ўртасида яқин ҳамкорлик ва интеграцияни, таълимнинг узвийлиги ва узлуксизлигини таъминлаш борасида тизимли ишлар амалга оширилмоқда.

Шу билан бирга, миллий таълим-тарбия тизимининг амалдаги ҳолати уни замон талаблари асосида модернизация қилиш, ёшларни юксак билим-маърифат эгалари, жисмоний ва маънавий соғлом инсонлар этиб тарбиялаш, таълим муассасаларининг раҳбар ва педагог ходимлари нуфузини ошириш, уларнинг самарали фаолият юритиши учун зарур шарт-шароитлар яратиш бўйича изчил чора-тадбирларни амалга оширишни талаб этмоқда.

МУҲОКАМА ВА НАТИЖАЛАР

Мамлакатимиз таълим-тарбия ва илм-фан соҳаларини такомиллаштириш, жамиятимизда ўқитувчи ва педагог ходимлар, илмий ва ижодкор зиёлиларга бўлган ҳурмат-эътиборни янада ошириш, ўқувчиларнинг касбий маҳоратини ривожлантириш, тизимда хусусий сектор иштирокини кенгайтириш мақсадида: замонавий ахборот-коммуника-ция технологияларини қўллаган ҳолда таълимни бошқаришни автоматлаштириш ва ҳар томонлама таҳлил қилиб бориш тизимини яратиш, электрон ресурслар ва масофавий таълимни янада ривожлантириш, таълим оловчилар ўртасида ИТ-соҳасидаги касбларни оммалаштириш;

Тасвирий санъатни ўқитишда тарихдан маълумки катта маҳорат мактаб етиб келган. Бу турли даврларда бир қатор давлатларда ривожланди. Академик мақомга эга тасвирий санъатда катта маҳорат билан бажарилган санъат асарлари мавжуд. Биз бу асарларни ўзига хос маҳорат билан ишланганлигидан доим завқланиб, ўзимиз учун керакли маълумотларни олганмиз ва оламиз.

XXI аср бу информацион инқилоб асри, кўз ўнгимизда замонавий компьютер қурилмаси ёрдамида ажойиб эффектларга бой, ўзига хос санъат асарлар намоён бўлмоқда. Бу каби графикага бой асарлар ривожланиб равнақ топиши бу соҳага информацион технологияларни кириб келиши ҳисобланади. Ўтган асрда бир асарни ишлаш мобайнида бир неча қоралама эскиз вариантлар устида кўп вақт изланишлар олиб борилар эди. Бу ҳолат бугунги кунда бир неча соатларда бажарилмоқда. Бунинг натижасида талабанинг фикрий ғоялари ривожланишига, ўз устидаги бошқаруви эркинлашишига олиб келади. Вақтдан унумли фойдаланиб ривожланиш имкониятини кенгайтиради. Ҳатто мактаб давридан ўқувчиларга амалий ва тасвирий санъат сиралари ўргатишда, замонавий технологиялардан кенг фойдаланишни ўргатиш мақсадга мувофиқ бўлиб, олий таълим давригача бир қанча ютуқларга эришилади. Ўқувчиларда эстетки дид ва фикрлашда композицион ечимларга бойлигини кенгайтиради. Ўтган асрнинг охирларига келиб компьютердан фойдаланиш жуда кенг ривожланиши натижасида соҳаларда катта ютуқларга эришила бошлади. Бу эса ижодкор дидини шакллантирди.

Бундай технологияларни олий таълимда қўллашни кенг фойдаланмаслик соҳани ривожланишига тўсиқ бўлиб, турибди ва шу билан бирга талабаларда фикрлаш доирасини кенгайтиришни секинлаштиради. Бу унинг эркин фикрлаш имкониятларини чегаралайди. Бу ижодкорни кўп вақт юқотишига сабаб бўлган. Бу каби масалаларни олий таълим муассасаларида ривожлантириш керак.

Одам организмида ахборот узатувчи тугунлар (толалар) кўзнинг кўриши учун 2 млн.га, эшитиш учун еса фақат 60 минг га тенг. Кўз сониясига миллионлаб бит ахборот, кулоқ фақат ўн минглаб идрок этиш имконияти мавжуд экан. Бу еса таълимда компьютер графикаси технологияларидан фойдаланиш зарурлигини назарда тутди. Ҳозирги кунда компьютер графикаси ахборот технологияларининг энг жадал ривожланаётган соҳаларидан биридир. Компютер графикаси ёрдамида, сиз композицион асарни шу қадар ифода этишиз мумкинки бу реал кўриниш даражасига етади. Тасвирий функция визуал дизайнда аллақачон маълум бўлган ва атрофингиздаги дунёда ёки тадқиқотчининг ғояси сифатида мавжуд бўлган нарсаларни мужассамлаштиришга имкон беради. Билиш функцияси янги билим олиш, бирор ҳодисанинг моҳиятини сезиш имконини беради. Демак талабада билим ва кўникмани ривожлантириш орқали дунёқарашини ҳам ривожлантиради. Тасвирий санъатда информацион технологияларини қўллаш иллюстрацияларни сифатини яхшилади.

Ривожланган мамлакатлардаги каби бизнинг мамлакатимизда ҳам таълим муассасаларида компьютер технологияларидан фойдаланиш, унинг мазмунига кўра бир қанча вазифаларни бажариш мумкин. Яъни, фаол фойдаланиш имкониятига эга таълим муассасаларида компьютер технологиялари қуйидаги асосий функцияларни бажаради:

- мультимедиа технологиясини қўллаш эвазига талабаларда ўқишга қизиқишни орттиради;
- таълимнинг интерфаоллиги туфайли талабаларнинг фикрлаш қобилиятларини фаоллаштиради ва ўқув материали ўзлаштирилишининг самарадорлигини оширади;
- реал ҳолатларда намоиш қилиниши қийин ёки мураккаб бўлган жараёнларни моделлаштириш ва кўриш имконини беради;
- ўқув материалларининг ўзлаштирилиши даражасигагина эмас, балки талабалар эришган мантиқ ва қабул қилишларнинг даражасига ҳам самарали таъсир кўрсатади;
- сабабли дарс қолдирган талабалар учун масофадан туриб таълим олишни ташкил этиш имкониятини беради;
- талабаларга мустақил равишда материалларни излаш ҳамда муаммоли масалаларга жавоб топиш орқали маълум тадқиқот ишларини бажариш учун имконият яратади;

- талабаларнинг ўқиш, курс, битирув иши ва магистрлик ишларини ёзишларида, ўқув материалларини излаш ва улар билан мустақил танишиш, танлаш, шунингдек, ахборот ҳамда маълумотларни таҳлил этиш каби масалаларни тез бажариш учун шароит яратади.

ХУЛОСА

Биз ривожланган давлатлар амалиётини ҳам кузатиб, бунинг ечими ҳақида изланишимиз ва кенгайтиришимиз керак. Бу жараённинг тезлашуви олий таълимда талабаларни етук мутахассис бўлишини таъминлайди.

REFERENCES

1. Ўзбекистоннинг янги тараққиёт даврида таълим-тарбия ва илм-фан соҳаларини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида. ПФ-6108-сон 06.11.2020
2. <http://docplayer.ru/> Романюк А.Н., Зайдуллина С.Г., Поддубецкая М.П. РОЛЬ КОМПЬЮТЕРНОЙ ГРАФИКИ В ОБРАЗОВАНИИ БГПУ им. М. Акмуллы г. Уфа
3. Таълимда компьютерлаштириш ва ахборот-коммуникация технологияларини ривожлантириш самарадорлиги. <https://cyberleninka.ru/>
4. Mirzahamdamovna, K. B., Erkinovna, A. N., & Jumadillaevich, S. R. (2021). USE OF INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN FINE ARTS CLASSES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.
5. Mirzahamdamovna, K. B., Erkinovna, A. N., & Jumadillaevich, S. R. (2021). USE OF INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN FINE ARTS CLASSES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.
6. Sadikovna, S. G., Kurbonova, B., Akhmedova, N., & Sulaymanova, S. (2020). FUNDAMENTALS OF PROFESSIONALISM DEVELOPMENT ON THE EXAMPLE OF PRACTICAL EXERCISES ON FORMING THE SKILLS AND SKILLS OF FUTURE TEACHERS. *PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology*, 17(6), 8894-8903.
7. Barchinoy, K., Sevarakhon, S., & Mukhammadkodir, Y. (2021). EFFECTIVE METHODS OF TEACHING FINE ARTS AND DRAWING AT SCHOOL.
8. Barchinoy, K. (2019). Problems of Improving Artistic Perception of Future Art Teachers. *Cross-Cultural Communication*, 15(4), 79-82.
9. Qurbonova, B. (2021). The history of visual art and it's importance in people life. *ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL*, 11(2), 1558-1561.

-
10. Kakharovna, A. M., Tadjimatovich, Y. M., Rakhmatovich, S. O., & Mirzahamdammovna, Q. B. (2021). Modern Approaches to the Teaching of Fine Arts. *Solid State Technology*, 64(2), 4250-4254.
  11. Nodirjon, M., Abdusalom, M., & Ozodbek, S. (2021). TECHNOLOGIES OF TEACHING FINE ARTS WITH MODERN METHODS.
  12. Zulfiya, B., Rakhmonali, S., & Murodjon, K. (2021). A BRIEF HISTORY OF THE DEVELOPMENT AND TEACHING OF DRAWING SCIENCE IN UZBEKISTAN.
  13. Nazokat, A., Ibrokhim, Y., & Makhpuzakhon, A. (2021). FACTORS OF DEVELOPMENT OF FINE ARTS.
  14. Nazokat, A. (2021). Means of Ensuring the Integrity of the Image and Writing in the Performance of Visual Advertising.